

| AIDOSTI
| LEVEÄMMÄT
| HARTIAT

HEIKOIMMASSA ASEMASSA OLEVIA EI SAA UNOHTAA SOTESSA

**– erityistuen palvelut turvataan
valtakunnallisten
julkisten toimijoiden avulla**

Erityistä tukea ja tahdosta riippumatonta hoitoa tarvitsevien asiakkaiden määrät ovat kasvussa Suomessa. Näiden ihmisten hoito ja kuntoutustyö on erittäin vaativaa. Asiakas voi olla kehitysvammainen, jolla on psykiatrisia ongelmia ja erilaisia riippuvuuksia, joihin yleiset terveyspalvelut tai mielenterveyspalvelut eivät vastaa eivätkä vammaispalvelut riitä.

Moniammatillinen erityisosaaminen on välttämätöntä palvelujen tarjonnan kannalta. Tällä hetkellä vaativimpia erityispalveluja tuotetaan ylimaakunnallisissa kuntayhtymissä valtakunnallisesti. Etevan ja Vaalijalan kuntayhtymillä on tähän tarvittava, laajan asiakaspohjan tuoma tieto ja osaaminen.

Yhdeksi hallituksen sote-uudistuksen tavoitteeksi on asetettu palvelujen yhdenvertaisuus, mukaan lukien heikoimmassa asemassa olevien palvelujen ja tuen turvaaminen. Lakiluonnos ei kuitenkaan huomioi erityispalveluja, vaan purkaa Etevan ja Vaalijalan kuntayhtymät. Jos sote-laki menee läpi ilman muutoksia erityispalveluista, siirtyy palvelujen tuottamisvastuu hyvinvointialueille 2023.

Sote-lakiluonnokseen tarvittavat muutokset

Laki hyvinvointialueesta (14.10.2020)
58 § Hyvinvointiyhtymä

Hyvinvointiyhtymä perustetaan hyvinvointialueiden välisellä aluevaltuustojen hyväksymällä sopimuksella (perussopimus). Hyvinvointiyhtymän nimessä tulee olla sana hyvinvointiyhtymä.

Hyvinvointiyhtymä on oikeushenkilö, joka voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa.

POISTETAAN: Hyvinvointiyhtymän tehtävinä voi olla vain sen jäsenenä olevien hyvinvointialueiden toimialaan kuuluvien tehtävien tukipalvelujen tuottamiseen liittyviä tehtäviä.

Hyvinvointiyhtymälle ei voida siirtää järjestämisvastuuta.

Palvelujen pirstoutuminen heikentää erityisen tuen asiakkaiden asemaa. Palvelujen pirstoutuminen hyvinvointialueille vaarantaisi saumattoman palveluketjun ja vaativien palvelujen tuottamiseen tarvittavan moniammatillisen erityisosaamisen. Tulevilla hyvinvointialueilla ei ole sellaisia määriä erityistä tukea tarvitsevia asiakkaita, jotta työntekijöiden osaaminen ja ammatillinen tuki kehittyisi.

Erityispalvelujen hajottaminen voi myös kasvattaa sote-kustannuksia. Jos tarvittavat erityispalvelut eivät ole ajoissa käytettävissä, erityistä tukea tarvitseva ihminen saattaa menettää toimintakykynsä ja hän saattaa olla pitkään kalliiden palvelujen tarpeessa tästä syystä. Toimivat keskitetyt, kattavat ja liikkuvat erityispalvelut vähentävät painetta kalliisiin korjaaviin palveluihin. Näin säästetään rahaa ja resursseja.

Kuntayhtymien rooli julkisten palvelujen tuottajina pitää säilyttää sote-uudistuksessa. Sote-lakiluonnokseen on kirjattava kuntayhtymien ylimaakunnallisuus sekä vaativampien palvelujen osalta keskittämisasiasetus. Tällöin pystytään turvaamaan erityishuollon palvelujen laatu ja saatavuus, tarvittava moniammatillinen osaaminen sekä kustannusvaikuttavuus.

Muuta huomioitavaa sote-lainsäädännössä

Nykyisistä kuntayhtymistä muodostettaisiin hyvinvointiyhtymiä, joilla on oikeus tuottaa julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja valtakunnallisesti ja ylläpitää perusopetuksen erityiskoulua.

Hyvinvointiyhtymien rahoitus muodostuisi hyvinvointialueille myydyistä palveluista. Hyvinvointialueet ostaisivat julkiset palvelut hyvinvointiyhtymiltä hankintalain ulkopuolella.

Muut tarvittavat lainsäädännön pykälät kirjoitettaisiin näiden periaatteiden mukaan.

Sosiaalihuollon keskittämisasiasetuksessa määriteltäisiin erikseen keskitettävät palvelut.

Sote 100:n yhteydessä muutettavissa substanssialueissa tulee olla pykälät julkisina sosiaali- ja terveyspalveluina tuotettavista moniammatillisesta vaativasta kuntoutuksesta laitos- ja avopalveluna erityistä tukea tarvitseville henkilöille yhtenä hyvinvointiyhtymien palveluista. Tiedossa oleva lainsäädäntövalmistelu (mukaan lukien vammaispalvelulakiluonnos) ei tällaisia palveluja sisällä. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (23.6.1977/519) mahdollistaa nämä palvelut tällä hetkellä kehitysvammaisten lisäksi myös erityistä tukea tarvitseville henkilöille.

Lisätiedot

Marika Metsähonkala
puh. 040 304 7001
marika.metsahonkala@eteva.fi

Ilkka Jokinen
puh. 050 602 78
ilkka.jokinen@vaalijala.fi

aidostileveammathartiat.fi